

"Овладяване на миналото": германците и циганите (1982)

Габриеле Тирнауер

В огромния корпус литература, посветена на Холокоста, разказът за унищожението на циганите почти се е превърнал в забравена бележка под линия към историята на нацисткия геноцид. По време на Хитлеровото управление систематично са избити приблизително половин милион европейски цигани. Въпреки това на Нюрнбергския процес няма свидетели цигани и никой не е обвинен в това престъпление. Не е потърсена сметка нито от учените, които са осигурили данните, нито от чиновниците, които са формулирали "окончателното решение на циганския въпрос", нито от бюрократите и военните, които са го приложили. Циганите се превръщат в забравените жертви на Холокоста.

Но днес във Федерална република Германия всичко това се променя. Тридесет и четири години след края на Втората световна война жертвите най-накрая нарушиха дългото си мълчание. Един драматичен обрат призова немските министри в бившите лагери на смъртта за преговори с някогашните им обитатели и техните деца. Едно циганско движение за граждански права изникна като феникс из пепелта на Холокоста, за да поиска сметка за миналото и да привлече вниманието към продължаващата дискриминация на циганите в Германия. Отваря се нова глава от историческия процес на *Vergangenheitsbewältigung* (овладяване на миналото).